

સર્જનશીલતા: સંકલ્પના, બુદ્ધિ અને સર્જનશીલતા વચ્ચેનો તફાવત, સર્જનશીલતા વિકસાવવાની પ્રયુક્તિઓ

Creativity: Concept, Differences between Creativity and Intelligence, Techniques of Fostering Creativity

મિતલ બાલધિયા
એસ.યુ.જી કોલેજ ઓફ એજ્યુકેશન

સર્જનશીલતાની સંકલ્પના[Creativity: Concept]

- સર્જનાશીલતા એ ચિંતન કહેવાય જે નવા ક્ષેત્રો શોધી કાઢે છે અને જે નવા અવલોકનો,અનુમાનો કરે છે અને તેના તારણો શોધી કાઢે છે.

-સ્કિનર

- સર્જનાશીલતા એ સંપૂર્ણ અથવા આંશિક નવીન બાબતના નિર્માણનો નિર્દેશ કરે છે.

-સ્ટેન્ગર અને કાર્વોસ્કી

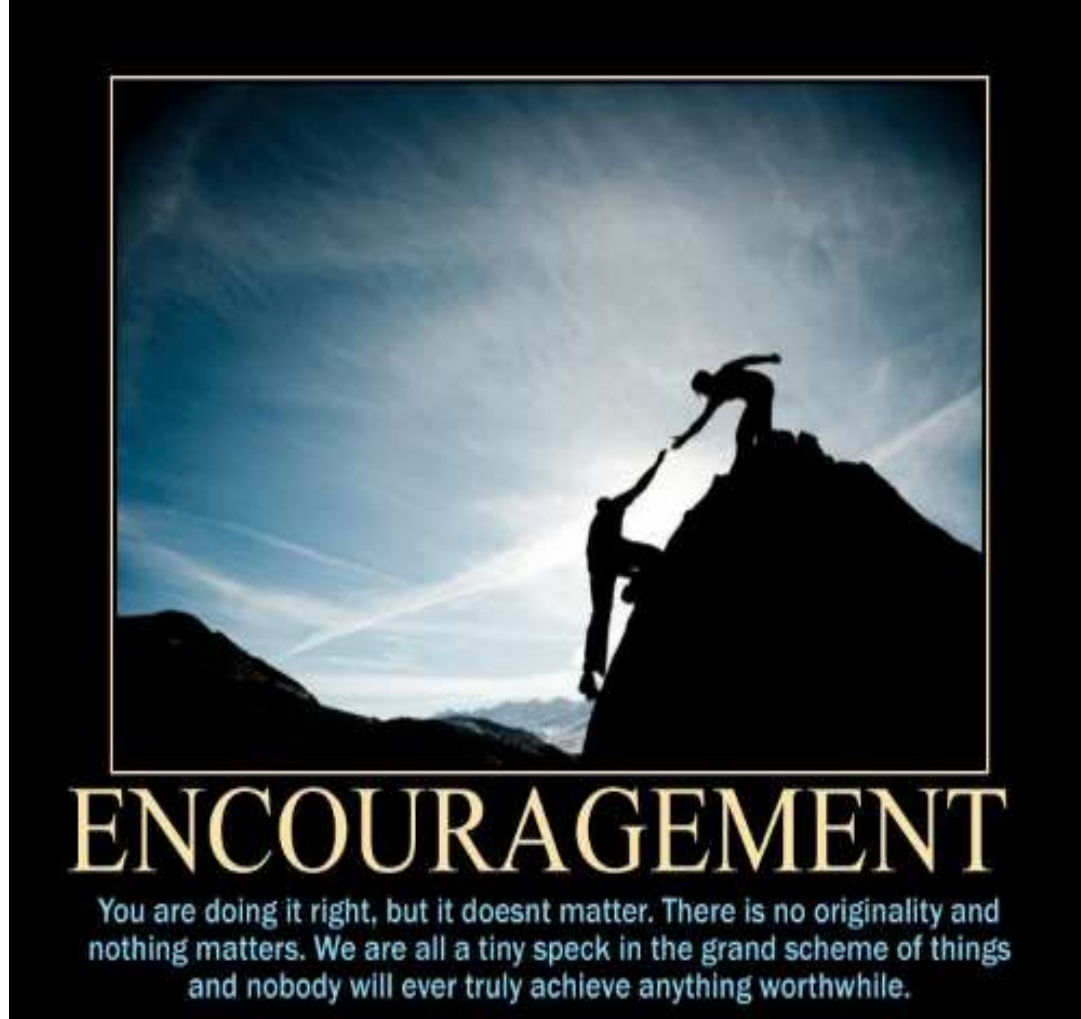
- ઉત્પાદનમાં નાવીન્ય હોય,સંસ્કૃતિનું મૂલ્ય હોય,વિચાર-પ્રક્રિયા અરૂઢિગત હોય,વિશાળ હેતુ ધરાવતી હોય અને સ્થિરતા ધરાવતી હોય અથવા ખૂબ જ આતુરતાવાળી હોય તેવી માનસિક પ્રક્રિયાને સર્જનશીલતા કહે છે.

-ગઝેલ્સ[1985]

સર્જનશીલતા અને બુદ્ધિની તફાવત[Differences between Creativity and Intelligence]

સર્જનશીલતા	બુદ્ધિ
1.નવા વિચારો કે સંકલ્પનાઓનું સર્જન કરવાની ક્ષમતા એટલે સર્જનશીલતા.	1.જ્ઞાન પ્રાપ્ત કરી અને તેનો ઉપયોગ કરવાની ક્ષમતા એટલે બુદ્ધિ.
2.કલ્પનાશક્તિ,પ્રતિભા,નવીનતા વગેરે સર્જનાત્મકતાના પાસાં છે.	2.જ્ઞાન, તર્ક,સ્મૃતિ વગેરે બુદ્ધિનાં પાસાં છે.
3.સર્જનાત્મકતા એ બુદ્ધિનો એક ભાગ છે.	3.બુદ્ધિએ સર્જનાત્મકતાનો ભાગ નથી.
4.સર્જનશીલતાનો સંબંધ કશુંક સર્જવા સાથે છે.	3.બુદ્ધિનો સંબંધ જ્ઞાનની પ્રાપ્તિ અને ઉપયોગ સાથે છે.
5.બુદ્ધિનો ઉપયોગ કરી સમસ્યાઓ ઉકેલવા માટે સર્જનશીલતા વપરાય છે.	5.સમસ્યાઓ ઉકેલવા માટે જ્ઞાન કે માહિતીની સમજ મેળવવી એટલે બુદ્ધિ.
6.સર્જનશીલતાના કોઈ પ્રકારો નથી.	6.બુદ્ધિના અનેક પ્રકારો છે.
7.લેટીન ભાષા પરથી 'Creativity' શબ્દ ઉતરી આવેલ છે.	7.આધુનિક અંગ્રેજી ભાષા પરથી 'Intelligence' ઉતરી આવેલ છે.

સર્જનશીલતા વિકસાવવાની પ્રયુક્તિઓ [Techniques of Fostering Creativity]

મૌલિકતાને પ્રોત્સાહન [Encouragement to Originality]

Encouragement

સજનશીલતા વિકસાવવાની પ્રયુક્તિઓ [Techniques of Fostering Creativity]

સ્વતંત્રતા પૂરી પાડવી [Provide Freedom]

સજનશીલતા વિકસાવવાની પ્રયુક્તિઓ [Techniques of Fostering Creativity]

જવાબદારીવાળા અને પડકારજનક કાર્યોની સોંપણી [Assign Responsible and Challenging Work]

સજનશીલતા વિકસાવવાની પ્રયુક્તિઓ [Techniques of Fostering Creativity]

સહઅભ્યાસ પ્રવૃત્તિઓનું આયોજન અને
અમલીકરણ [Planning and Implementation of
Co-curricular Activities]

સજનશીલતા વિકસાવવાની પ્રયુક્તિઓ [Techniques of Fostering Creativity]

લઘુતાગ્રંથિ દૂર કરવી [Removal of Inferiority Complex]

સર્જનશીલતા વિકસાવવાની પ્રયુક્તિઓ [Techniques of Fostering Creativity]

જીવંત ઉદાહરણો પૂરા પાડવા [Show Live Examples]

*Thank
You!*